

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาเอกสารบันทึกการพบปะของนักท่องเที่ยวที่มาดูนกที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ในช่วง 10 ปี (พ.ศ. 2534-2543) (2) เพื่อสำรวจเส้นทางและสถานที่สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทการดูนกในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ (3) เพื่อพัฒนาเส้นทางและรายการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทการดูนกในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บันทึกการพบปะจำนวน 583 ตัวอย่าง และการสำรวจภาคสนามเพื่อตรวจสอบชนิดของนกที่พบในเส้นทางเดินป่าจากจำนวนนกที่มีการสำรวจพบทั้งหมด 382 ชนิด

ผลการศึกษาพบว่า เส้นทางหลักที่ใช้ในการดูนกมีจำนวน 5 เส้นทาง มีบันทึกการพบปะไว้ทั้งหมดจำนวน 295 ชนิด โดยเส้นทางอ่างกาและยอดดอยอินทนนท์จัดเป็นเส้นทางที่มีผู้นิยมไปดูนกมากที่สุด มีนกที่ถูกบันทึกไว้ 78 ชนิด เส้นทางด่าน 2 และ Jeep Track เป็นเส้นทางที่มีความหลากหลายของชนิดนกมากที่สุด และมีผู้นิยมไปดูนกจำนวนมาก มีนกที่ถูกบันทึกไว้ 81 ชนิด เส้นทางเข้าหน่วยจัดการต้นน้ำแม่อมเป็นเขตเชื่อมต่อของป่าที่มีความสมบูรณ์กับเขตป่าที่ปลูกขึ้นทดแทนพื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลาย มีนกที่ถูกบันทึกไว้ 64 ชนิด เส้นทางน้ำตกวรวิหารเหมาะสำหรับดูนกที่อาศัยหากินตามลำน้ำที่ไหลแรง มีนกที่ถูกบันทึกไว้ 15 ชนิด เส้นทางเข้าหมู่บ้านเมืองางเป็นตัวแทนของป่าเต็งรังและบริเวณป่าดิบตามลำธาร มีนกที่ถูกบันทึกไว้ 57 ชนิด

สำหรับการพัฒนาเส้นทางดูนกควรพัฒนาสื่อประเภทแผนที่และคู่มือค้นหานกในเส้นทางดูนกไม่ควรมีการพัฒนาถาวรวัตถุใดในเส้นทางดูนกเพื่อคงความเป็นธรรมชาติไว้ให้มากที่สุด และควรพัฒนาเส้นทางดูนกเพื่อเป็นทางเลือกและโอกาสในการท่องเที่ยวดูนก และพบว่ายังมีเส้นทางเดินป่าอีก 3 เส้นทาง และเส้นทางเดินของชุมชนท้องถิ่นอีก 5 เส้นทาง ที่มีศักยภาพสูงใช้เป็นเส้นทางดูนกได้อย่างดี รวมเส้นทางดูนกทั้งหมดได้จำนวน 13 เส้นทาง

ส่วนด้านการพัฒนารายการดูนก ควรจัดรายการตามลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักดูนก ซึ่งสามารถจัดรายการได้ 3 รูปแบบ คือ

1. รายการท่องเที่ยวดูนกที่มีธรรมชาติเป็นฐานสำหรับนักดูนกแบบทั่วไปที่ชื่นชอบธรรมชาติ สนใจธรรมชาติทุกอย่าง ไม่จริงจังกับการดูนกเพียงอย่างเดียว
2. รายการท่องเที่ยวดูนกที่มีนกเป็นฐานสำหรับนักดูนกที่สนใจดูนกอย่างจริงจัง ใช้เวลาดูนกค่อนข้างนาน ไม่สนใจกับกิจกรรมท่องเที่ยวแบบทั่วไป ต้องการใช้เวลาดูนกให้มากที่สุด
3. รายการท่องเที่ยวดูนกที่มีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน สำหรับนักดูนกที่สนใจเรียนรู้จากภูมิปัญญาของท้องถิ่นและต้องการสัมผัสกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น โดยการนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

The objective of this study are : (1) to study the bird-log documentary of Doi Inthanon National Park's tourists in 10 years period (1991-2000), (2) to survey birding trails and places for bird-watching tours activities of Doi Inthanon National Park, (3) to develop of bird-watching trails and programs at Doi Inthanon National Park. Data of study was obtained from the samples of the bird-watcher's record in bird-log documentary for 10 years, which has 583 samples, and the field survey for birds species checklist in the walking trails was record of 382 bird species in Doi Inthanon National Park.

The analysis of the study found that 5 main bird-watching trails were used and 295 of bird species were recorded, Angkha trail and summit are the most used trails for the bird-watching and 78 bird species were found. The check-point 2 and the Jeep Track are the highest bird's biodiversity and a lot of bird-watchers used the trails and 81 bird species were found here, Mae Oum Watershed management unit trail is the ecotone of the hill evergreen forest and secondary pine plantation for forest recovery and 64 bird species were recorded, Wachirathan Waterfall trail is good for watching strong stream water birds it is recorded for 15 species, Muang Ang Village trails is the representative for the dry-dipterocarp forest and evergreen gallery and there were 57 bird species found here.

For the development of bird-watching trails, media interpreted such as map and bird guide-book should be develop without the trails development of the trails or the environment al changing, to protect the natural habitat of birds and to develop the substitute of bird-watching trails for the alternative and opportunity of bird-watching tourism development and the field survey study found that 3 hiking trails and 5 local community walking trails have the high potential to use for bird-watching trails. The total bird-watching trails are 13 trails.

For the Development of bird-watching tour program, should be designed follow the bird-watchers behavior which can arrange in to 3 patterns, there are

1. The nature-base bird-watching tour program for general bird-watchers who love the nature and interest in natural eco-system and not demand for only the bird-watching.
2. The wild bird-base bird-watching tour program for the birder who demand to take long time for bird-watching and not interested in the other general tour activities but need only to spend most of the time for bird-watching.
3. The local community-base bird-watching tour program for eco-tourist and bird-watcher who interest to learn the birds from the local wisdom and knowledge and would like to touch the way of life and culture of the local community by the local tour guides.